

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Wojewody Lubuskiego

NK-I.4131.136.2024

z dnia 18 listopada 2024 r.

Rada Gminy Szczaniec

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr VI/34/24 Rady Gminy Szczaniec z dnia 31 października 2024 r. w sprawie ustalenia diet dla sołtysów i zwrotu kosztów podróży służbowych.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 31 października 2024r. Rada Gminy Szczaniec podjęła uchwałę w sprawie ustalenia diet dla sołtysów i zwrotu kosztów podróży służbowych. W podstawie prawnej uchwały wskazano przepisy art. 37b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1465).

Wskazana uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 4 listopada 2024r.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdza, że ww. uchwała podjęta została z istotnym naruszeniem prawa, tj. art. 37b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465), zwanej dalej "ustawą".

W § 1 ust. 2 uchwały Rada Gminy ustaliła, że dieta dla sołtysów przyznawana jest w zależności od liczby stałych i czasowych mieszkańców danego sołectwa i wynosi:

- 1) 450 zł w sołectwie do 400 mieszkańców,
- 2) 550 zł w sołectwie powyżej 400 mieszkańców.

Zgodnie z § 1 ust. 3 uchwały termin wypłaty diety ustala się do 5 dnia miesiąca, następującego po miesiącu w którym powstało prawo do diety.

Zgodnie z § 2 uchwały sołtysowi, w związku z wykonaniem mandatu przysługuje zwrot kosztów podróży służbowych na podstawie delegacji wystawianych przez Wójta.

Zgodnie z art. 37b ust. 1 ustawy rada gminy może ustanowić zasady, na jakich przewodniczącemu organu wykonawczego jednostki pomocniczej będzie przysługiwała dieta oraz zwrot kosztów podróży służbowej.

Jak wyjaśnił Naczelny Sąd Administracyjny w uzasadnieniu do wyroku z dnia 23 kwietnia 2020 r., sygn. II OSK 1276/19, "Dieta stanowi rekompensatę za utracone przez radnego zarobki, a zatem nie jest świadczeniem pracowniczym (por. wyrok NSA z 26 czerwca 2014 r., II OSK 406/14). Tym samym przyjęć należy, że art. 37b ust. 1 u.s.g. zawiera upoważnienie dla organu stanowiącego gminy do sprecyzowania reguł (zasad), na jakich przysługiwać będzie rekompensata (wyrównanie wydatków i strat) w związku z wykonywaniem funkcji społecznej sołtysa. Skoro dieta sprowadza się do wyrównania wydatków i strat spowodowanych pełnieniem funkcji przewodniczącego rady, to osoba pełniąca tę funkcję zachowuje prawo do zwrotu kosztów i wydatków poniesionych w związku ze sprawowaniem funkcji, a nie z tytułu samego faktu bycia taką osobą. Zakresem regulacji uchwały podjętej na podstawie delegacji ustawowej zawartej w omawianym przepisie winna być objęta m.in. sytuacja, gdy sołtys przez dłuższy czas nie wykonuje obowiązków wynikających z pełnionej funkcji, a tym samym nie ponosi żadnych kosztów związanych z pełnieniem funkcji. W przeciwnym razie dieta ustalona w stałej kwocie ma charakter okresowego ryczałtu, który przyjmuje charakter stałego wynagrodzenia, niezależnego od kosztów związanych z pełnieniem funkcji". Istotą diety jest rekompensata zarobków utraconych wskutek pełnienia określonej funkcji i poniesionych w związku z wykonywaniem tej funkcji kosztów. Stąd też, skoro dieta ma stanowić wyrównanie wydatków i strat spowodowanych pełnieniem funkcji sołtysa, to osoba pełniąca taką funkcję zachowuje prawo do zwrotu kosztów i wydatków poniesionych w związku z faktycznym sprawowaniem omawianej funkcji, a nie do uzyskania wynagrodzenia z tytułu samego faktu bycia sołtysem (wyrok NSA z dnia 2 września 2016 r., sygn. akt II OSK 1449/16, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 20 kwietnia 2022 r., sygn. akt III SA/GI 275/22).

Uwzględniając rekompensacyjny charakter diety, ustalone przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego zasady, na jakich przewodniczącemu organu wykonawczego jednostki pomocniczej będzie przysługiwać dieta, powinny być powiązane z jego aktywnością lub brakiem aktywności w wykonywaniu swoich obowiązków. Uchwała Rady Gminy, ustalająca wysokość diety w postaci określonej miesięcznie kwoty, powinna zatem przewidywać możliwość jej pomniejszenia w razie, gdy sołtys przez dłuższy czas nie wykonuje obowiązków wynikających z pełnionej funkcji. Przyjąć należy, iż potrącenia w uchwale muszą być proporcjonalne do zakresu czynności wykonanych przez sołtysa.

Tymczasem uchwała nr VI/34/24 nie przewiduje żadnych pomniejszeń diety, jeżeli sołtys nie pełni swoich obowiązków w danym okresie. W uchwale nie wprowadzono unormowań, które określiłyby sposób obliczania diety w sytuacji, gdy sołtys nie wykonuje swoich obowiązków przez dłuższy czas (np. wskutek choroby), a tym samym nie ponosi żadnych kosztów z tym związanych. Brak zasad proporcjonalnych potrąceń powoduje, że dieta traci swój charakter rekompensacyjny, co czyni uchwałę sprzeczną z art. 37b ust. 1 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, z uwagi na niewypełnienie delegacji ustawowej, organ nadzoru stwierdził nieważność przedmiotowej uchwały w całości.

Pouczenie:

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Paweł Witt

Dyrektor

Wydziału Nadzoru i Kontroli

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Rozstrzygnięcie nadzorcze w całości
Sygnatura	NK-I.4131.136.2024
Data dokumentu	2024-11-14
Organ wydający	Wojewoda Lubuski
Przedmiot regulacji	
Identyfikator dokumentu	62080E64-0D63-4FE9-A349-7E041EC9FBE5

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:

Sygnatura	Signature-9b825f29-197a-4181-b0fe-9a7551766fa5
Numer seryjny	107503729197474872340482386882983499458
Osoba podpisująca	Paweł Witt; LUW
Instytucja	
Kraj	
Data złożenia podpisu	2024-11-18 10:20:50
Wystawca certyfikatu	OID.2.5.4.97=VATPL-5170359458, CN=Certum QCA 2017, O=Asseco Data Systems S.A., C=PL